ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

RĪGAS TIESU NAMS

Lietas Nr.A420507713
Lietas arhīva Nr.A42-01844-14/43

SPRIEDUMS

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2014.gada 15.aprīlī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnesis S.Linkevičs,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc A.J pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru A.J tiktu atlīdzināts morālais kaitējums Ls 5250 apmērā saistībā ar Jelgavas cietuma administrācijas prettiesisko faktisko rīcību.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs A.J 2013.gada 14.jūlijā vērsās ar iesniegumu Ieslodzījuma vietu pārvaldē, kurā pieteicējs sūdzējās par neapmierinošiem uzturēšanās apstākļiem 2012.gada maijā un 2012.gada oktobrī Jelgavas cietuma soda izolatorā un laikposmā no 2012.gada maija līdz 2013.gada 14.janvārim 6.vienības kamerā Nr./kamera/ un kamerā Nr./kamera/. Par neapmierinošiem uzturēšanas apstākļiem Jelgavas cietuma soda izolatorā 2012.gada maijā un 2012.gada oktobrī pieteicējs lūdzis atlīdzināt viņam nodarīto morālo kaitējumu Ls 1000 apmērā, bet par neapmierinošiem uzturēšanas apstākļiem Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/ un kamerā Nr./kamera/ laikposmā no 2012.gada maija līdz 2013.gada 14.janvārim pieteicējs lūdzis atlīdzināt viņam nodarīto morālo kaitējumu Ls 20 000 apmērā.

Ieslodzījuma vietu pārvalde (turpmāk arī atbildētāja vai Pārvalde), izvērtējot pieteicēja iesniegumu, ar 2013.gada 30.septembra lēmumu Nr.1/13.1-J/3600 (turpmāk –Lēmums) nolēma atzīt par prettiesisku Jelgavas cietuma administrācijas rīcību laikposmā no 2012.gada 15.novembra līdz 2012.gada 18.novembrim, laikposmā no 2012.gada 6.decembra līdz 2012.gada 8.decembrim un laikposmā no 2012.gada 11.decembra līdz 2013.gada 10.janvārim, nenodrošinot pieteicējam Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/ pietiekamu dzīvojamo platību un uzdot Jelgavas cietuma administrācijai rakstveidā atvainoties pieteicējam. Daļā par Jelgavas cietuma administrācijas rīcības apstrīdēšanu saistībā ar soda izciešanas apstākļu nodrošināšanu Jelgavas cietuma soda izolatora kamerā Nr./kamera/ laikposmā no 2012.gada 6.maija līdz 2012.gada 11.maijam, 6.vienības kamerā Nr./kamera/ laikposmā no 2012.gada 11.maija līdz 2012.gada 30.maijam un laikposmā no 2012.gada 25.jūnija līdz 2012.gada 13.jūlijam, kā arī 6.vienības kamerā Nr./kamera/ laikposmā no 2012.gada 31.maija līdz 2012.gada 25.jūnijam, kā arī saistībā ar to, ka laikposmā no 2012.gada 1.maija līdz 2012.gada 13.jūlijam Jelgavas cietuma 6.vienībā nebija sporta zāles, nebija kabineta, kurā ārstniecības persona varētu iesniedzēju pieņemt un nebija atsevišķas bibliotēkas, kur saņemt grāmatas, pieteicēja iesniegums atstāts bez izskatīšanas.

Pieteicējam arī atteikts izdot administratīvo aktu par morālā kaitējuma atlīdzinājumu kopā par Ls 21000.

Lēmums pārsūdzētajā daļā par prettiesisku Jelgavas cietuma administrācijas rīcību laikposmā no 2012.gada 15.novembra līdz 2012.gada 18.novembrim, laikposmā no 2012.gada 6.decembra līdz 2012.gada 8.decembrim un laikposmā no 2012.gada 11.decembra līdz 2013.gada 10.janvārim, nenodrošinot pieteicējam Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/ pietiekamu dzīvojamo platību pamatots ar sekojošiem argumentiem.

[1.1] Pēc Jelgavas cietuma administrācijas sniegtās informācijas, Jelgavas cietuma 6.vienības kameras Nr./kamera/ platība ir 11,9 m^2. Minētajā kamerā pieteicējs atradās laikposmā no 2012.gada 15.novembra līdz 2013.gada 14.janvārim.

Pārvalde noskaidroja, ka minētajā laikposmā Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/, ieskaitot pieteicēju, bija šāds ieslodzīto skaits: no 2012.gada 15.novembra līdz 2012.gada 18.novembrim - 4 ieslodzītie; no 2012.gada 19.novembra līdz 2012.gada 3.decembrim - 3 ieslodzītie; 2012.gada 4.decembrī - 2 ieslodzītie; 2012.gada 5.decembrī - 3 ieslodzītie; no 2012.gada 6.decembra līdz 2012.gada 8.decembrim - 4 ieslodzītie; 2012.gada 9.decembrī - 3 ieslodzītie; 2012.gada 10.decembrī - 2 ieslodzītie; no 2012.gada 11.decembra līdz 2013.gada 10.janvārim - 4 ieslodzītie; no 2013.gada 11.janvāra līdz 2013.gada 14.janvārim - 3 ieslodzītie.

No iepriekš minētā Pārvalde secināja, ka 2012.gada 4.decembrī un 2013.gada 10.decembrī katrām ieslodzītajām, tai skaitā arī pieteicējam, Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/ tika nodrošināta dzīvojamā platība 5,95 m^2; laikposmā no 2012.gada 19.novembra līdz 2012.gada 3.decembrim un no 2013.gada 11.janvāra līdz 2013.gada 14.janvārim, kā arī 2012.gada 5.decembrī un 2012.gada 9.decembrī - 3,96 m^2; laikposmā no 2012.gada 15.novembra līdz 2012.gada 18.novembrim, no 2012.gada 6.decembra līdz 2012.gada 8.decembrim un no 2012.gada 11.decembra līdz 2013.gada 10.janvārim - 2,97 m^2.

[1.2] Saskaņā ar Latvijas Sodu izpildes kodeksa (turpmāk - Kodekss) 77.panta pirmo daļu, dzīvojamās platības norma cietumos kopmītņu tipa telpās vienam notiesātajam nevar būt mazāka par 2,5 kvadrātmetriem vīriešiem un 3 kvadrātmetriem sievietēm un nepilngadīgajiem, bet vieniešlodzījuma kamerās - ne mazāka par 9 kvadrātmetriem.

Savukārt atbilstoši Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komitejas standartiem daudzvietīgās kamerās platībai uz vienu ieslodzīto personu jābūt vismaz 4 m^2, uz ko vairākos spriedumos ir atsaukusies Eiropas Cilvēktiesību tiesa (turpmāk - ECT) (sk. piemēram ECT 2010.gada 19.oktobra sprieduma lietā „Bazjaks pret Latviju" 37.punktu, kā arī 105-113.punktu, kur ietvertas atsauces uz ECT judikatūru). Vērtējot to, vai ieslodzītajiem atvēlētā 2,5 m^2 platība bijusi pietiekoša, ECT atzinusi, ka šāda platība nav pietiekama un privātās telpas trūkums ieslodzītajiem ir vērtējams kā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk - Konvencija) 3.panta pārkāpums.

Turklāt, no ECT judikatūras izriet, ka gadījumā, ja konstatēts, ka platība uz vienu ieslodzīto ir mazāka par 3 m^2, tas ir bijis pietiekami Konvencijas 3.panta pārkāpuma konstatēšanai. Tajā pašā laikā arī lielāka platība - 3 līdz 4 m^2 uz vienu ieslodzīto - neizslēdz pārkāpuma konstatēšanu, ņemot vērā ventilācijas un gaismas trūkumu, (sk. 2008.gada 12.jūnija sprieduma lietā „ Vlasov pret Krieviju" 81.punktu un tur minētās atsauces uz tiesas judikatūru). Arī lietā „Bazjaks pret Latviju" ECT norādīja, ka pat lietā, kurā kameras izmērs bija 7 m^2 diviem ieslodzītajiem, tika konstatēts Konvencijas 3.panta pārkāpums, saistot to kopā ar apstākli, ka tajā gadījumā netika nodrošināta ventilācija un apgaismojums (sk. sprieduma 113.punktu un tur minētās atsauces uz tiesas judikatūru). ECT arī atzinusi, ka dzīvojamās telpas trūkums var tikt izvērtēts kopsakarā ar iespējamo kustības brīvību ārpus kameras (sk. 2005.gada 7.aprīļa sprieduma lietā „Karalevičius pret Lietuvu", kurā tika konstatēts Konvencijas 3.panta pārkāpums, 36.punktu, sprieduma Valašinas lietā, kurā netika konstatēts Konvencijas 3.panta pārkāpums, 103.punktu).

Līdz ar to, Eiropas Spīdzināšanas novēršanas komiteja ir ieteikusi minimālo platību uz vienu cilvēku ne mazāku kā 4 m^2, tomēr minētie ieteikumi paši par sevi valstij nav juridiski saistoši. Tajā pašā laikā tie tiek ņemti vērā ECT praksē, veidojot Konvencijas 3.panta tvērumu, kas gan valstij ir saistošs.

Ievērojot minēto, konkrētajā gadījumā izvērtējot pārapdzīvotības jautājumu Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/, Pārvalde vadījās no ECT judikatūras.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Pārvalde konstatēja, ka laikposmā no 2012.gada 15.novembra līdz 2012.gada 18.novembrim, no 2012.gada 6.decembra līdz 2012.gada 7.decembrim, no 2012.gada 11.decembra līdz 2013.gada 10.janvārim pieteicējam Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/ tika nodrošināta dzīvojamā platība, kas bija mazāka par 3 m^2, proti, 2,97 m^2, kas pats par sevi ir Konvencijas 3.panta pārkāpums. Līdz ar to, Pārvaldei bija pamats atzīt par prettiesisku Jelgavas cietuma administrācijas rīcību, iepriekš minētajos laikposmos nenodrošinot pieteicējam Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/ pietiekošo dzīvojamo platību, kas būtu vismaz 3 m^2, nepārbaudot un nevērtējot citus apstākļus kamerā, kas varētu radīt Konvencijas 3.panta pārkāpumu.

[1.3] Pārvalde izvērtēja Jelgavas cietuma administrācijas faktiskās rīcības būtību saistībā ar Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/ laikposmā no 2012.gada 15.novembra līdz 2012.gada 18.novembrim (3 dienas), laikposmā no 2012.gada 6.decembra līdz 2012.gada 8.decembrim (2 dienas) un laikposmā no 2012.gada 11.decembra līdz 2013.gada 10.janvārim (30 dienas) pieteicējam nodrošināto nepietiekamo dzīvojamo platību un konstatēja sekojošo. Administratīvā procesa likuma 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk - Atlīdzināšanas likums) 1.pantā noteikts, ka likuma mērķis ir nodrošināt privātpersonai Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu (turpmāk — zaudējuma atlīdzinājums), kas tai nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes (turpmāk — iestāde) prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību. Savukārt minētā likuma 9.pants noteic, ka morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir personiskais kaitējums, kas izpaužas kā fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums. Atlīdzināšanas likuma 14.panta pirmajā daļā noteikts, ka personisko un morālo kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus, bet minētā likuma 14.panta ceturtajā daļā noteikts, - ja iestāde vai tiesa, izvērtējot konkrētā gadījuma apstākļus, konstatē, ka

privātpersonas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums nav smags, personiskā kaitējuma, tai skaitā morālā kaitējuma, patstāvīgs vai papildu atlīdzinājums var būt iestādes rakstveida vai publiska atvainošanās.

Nosakot morālā kaitējuma atlīdzinājumu, iestādei un tiesai ir jāizvērtē visi būtiskie apstākļi un izvēlētā risinājuma pamatā jābūt racionāliem juridiskiem apsvērumiem. Lai morālā kaitējuma atlīdzinājums būtu uzskatāms par atbilstīgu, tam ir jābūt samērojamam ar nodarīto kaitējumu. Ņemot vērā, ka morālā kaitējuma atlīdzinājumam ir jāatbilst nodarītajam kaitējumam, tad atlīdzinājuma noteikšanā ir izmantojami tie paši kritēriji, pēc kuriem noteic un vērtē nodarīto morālo kaitējumu. Līdz ar to morālā kaitējuma atlīdzinājums ir atkarīgs no kaitējuma rakstura, kaitējuma nodarīšanas apstākļiem, kā arī citiem būtiskiem apstākļiem. Morālā kaitējuma atlīdzinājuma noteikšanā nozīme ir arī atlīdzinājuma funkcijai. Proti, atlīdzinājumam ne tikai jāsniedz gandarījums personai, kuras tiesības tikušas aizskartas, bet arī jāattur iestāde no līdzīgu aizskārumu izdarīšanas nākotnē, (sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2010.gada 16.februāra sprieduma lielā Nr.A42466905 SKA-l04/2010 tēzes).

Pārvalde konkrētajā gadījumā, izvērtējot Jelgavas cietuma administrācijas faktiskās rīcības būtību, secināja, ka tā neradīja pieteicējam būtiskas (neatgriezeniskas) sekas, ņemot vērā, ka pieteicējs iepriekš norādītajos laikposmos, kad atradās Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/, zinot, ka viņam nav nodrošināta pietiekama dzīvojamā platība (kā izriet no pieteicēja iesnieguma), nebija vērsies pie Jelgavas cietuma administrācijas ar sūdzībām par to vai arī ar lūgumu pārcelt viņu uz citu kameru un ka pieteicējam nodrošinātā dzīvojamā platība bija 2,975 m^2, tātad, gandrīz 3 m^2, kas, ņemot vērā minētajā kamerā nodrošināto atbilstošo apgaismojumu un pietiekamo ventilāciju, būtu uzskatāma par pietiekamu, tādējādi tas nevarēja ietekmēt pieteicēja stāvokļa krasu pasliktināšanos vai uzlabošanos. Pārvalde arī ņēma vērā Jelgavas cietuma administrācijas papildus sniegto informāciju, ka izskatāmajos laikposmos pieteicējam ir bijusi iespēja katru dienu atrasties ārpus kameras ikdienas pastaigas laikā ne mazāk kā vienu stundu, kā arī atrasties ārpus kameras pirts (dušas) apmeklējuma laikā (saskaņā ar grafiku), proti, - 2012.gada 18.novembrī, 16.decembrī, 23.decembrī, 30.decembrī un 2013.gada 6.janvārī. Iesniedzējs bija izmantojis vienu telefona sarunu 2013.gada 1.janvārī, kā arī apmeklējis cietuma Medicīnas daļu 2012.gada 13.decembrī, 27.decembrī un 2013.gada 8.janvārī. Jelgavas cietuma administrācija arī norādīja, ka pieteicējam apmēram reizi nedēļā ir bijušas pārrunas ar cietuma amatpersonām. Līdz ar to, Pārvalde uzskata, ka konkrētajā gadījumā morālā kaitējuma adekvāts atlīdzinājums pieteicējam būtu Jelgavas cietuma administrācijas rakstveida atvainošanās, kas sniegtu atbilstīgu gandarījumu pieteicējam, kā arī atturētu Jelgavas cietuma administrāciju no līdzīgu aizskārumu izdarīšanas nākotnē.

[2] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu. Pieteikumā norādīts, ka pieteicējs nepiekrīt Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2013.gada 30.septembra lēmumam Nr.1/13.1-J/3600, lūdz to grozīt un atlīdzināt pieteicējam morālo kaitējumu Ls 5250 apmērā.

Pieteikumā norādīts, ka kamēr pieteicējs nevērsās Pārvaldē ar prasību atlīdzināt morālo kaitējumu, Jelgavas cietuma administrācija necentās novērst savas nelikumīgās rīcības sekas, tādējādi pilnībā ignorējot pieteicēja ciešanas un morālo pazemojumu.

[3] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā Pārvalde A.J pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt Lēmumā minēto apsvērumu dēļ.

[4] Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmā daļa noteic, ka administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi.

Savukārt minētā panta ceturtā daļa noteic, ka tiesa lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē izskata, ja pirmās instances tiesai to lūdzis pieteicējs (..).

Tā kā pieteicējs tiesai nav lūdzis lietu izskatīt mutvārdu procesā, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmajai daļai lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[5] Izvērtējot lietas dalībnieku rakstiskos paskaidrojumus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[6] Tiesa konstatē, ka lietā nav strīda par lietas faktiskajiem apstākļiem.

No lietas materiāliem secināms, ka pieteicējs vēlas saņemt morālā kaitējuma atlīdzinājumu 7470 *euro* (Ls 5250) apmērā, tas ir, par to, ka Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/, viņam netika nodrošināta pietiekama dzīvojamā platība. Pieteicējs norāda, ka viņam ilgstoši nācās pakļauties morālai spīdzināšanai amatpersonu nelikumīgo darbību dēļ, kas nodarīts ar Jelgavas cietuma faktisko rīcību, kas izpaudās, kā pietiekamas dzīvojamās platības nenodrošināšana pieteicējam.

[7] Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem, vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Savukārt saskaņā ar APL 94.panta ceturto daļu atlīdzināšanas pienākumu attiecīgais publisko tiesību subjekts var izpildīt, atjaunojot stāvokli, kāds pastāvēja pirms zaudējuma vai kaitējuma nodarīšanas, vai, ja tas nav vai nav pilnībā iespējams vai nav adekvāti, samaksājot atbilstīgu atlīdzinājumu naudā.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka iestāde zaudējumu var nodarīt ar darbību, izdot prettiesisku administratīvo aktu, vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies.

No minētā izriet, ka persona var prasīt zaudējumu atlīdzinājumu, ja zaudējumi nodarīti ar administratīvo aktu vai faktisko rīcību, kas atzīta par prettiesisku. Atlīdzinājums var būt gan finansiālā izteiksmē (atlīdzinājums naudā), gan tā dēvētā dabiskā restitūcija *(restitutio in integrum)*, tas ir, tāda stāvokļa atjaunošana, kāda bija pirms tiesību aizskāruma.

Konkrētajā lietā nav strīda, ka Jelgavas cietuma faktiskā rīcība, nepamatoti nenodrošinot pietiekamu dzīvojamo platību pieteicējam Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/ laikposmā no 2012.gada 15.novembra līdz 2012.gada 18.novembrim (3 dienas), laikposmā no 2012.gada 6.decembra līdz 2012.gada 8.decembrim (2 dienas) un laikposmā no 2012.gada 11.decembra līdz 2013.gada 10.janvārim (30 dienas), ir prettiesiska.

Tādējādi, pieteicējam ir tiesisks pamats prasīt zaudējumu atlīdzinājumu no atbildētājas. Līdz ar to, tiesai jānoskaidro, vai pieteicēja norādītais zaudējumu apmērs ir pamatots un atbilstošs.

[8] Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pants paredz, ka morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums. Šā likuma 11.panta trešā daļa noteic, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats uzskatāms par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums, savukārt saskaņā ar šā likuma 14.panta pirmo daļu personisko un morālo kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzdalību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus.

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments ir atzinis, ka, lai noteiktu tiesības uz atlīdzinājumu, jākonstatē tieša cēloņsakarība starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto kaitējumu, tas ir, jākonstatē objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām kaitējumu radošām sekām. Proti, jākonstatē, ka minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas. Savukārt, morālā kaitējuma atlīdzināšanas gadījumā, morālais kaitējums nosakāms atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2006.gada 17.janvāra sprieduma lietā Nr.SKA-8/2006 17.3.punktu*).

Ievērojot minēto, secināms, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma piešķiršanai nepieciešams konstatēt šādus apstākļus: 1) personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisku aizskārumu; 2) personas morālas ciešanas; 3) tiešu cēloņsakarību un objektīvu saikne starp iepriekš minētajiem apstākļiem, kas nenovēršami radījuši kaitīgās sekas. Savukārt konstatējot minētos apstākļus, tiesai, jānosaka morālā kaitējuma apmērs.

[9] Kā jau iepriekš spriedumā atzīts, Jelgavas cietuma faktiskā rīcība nepamatoti nenodrošinot pietiekamu dzīvojamo platību pieteicējam Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/ laikposmā no 2012.gada 15.novembra līdz 2012.gada 18.novembrim (3 dienas), laikposmā no 2012.gada 6.decembra līdz 2012.gada 8.decembrim (2 dienas) un laikposmā no 2012.gada 11.decembra līdz 2013.gada 10.janvārim (30 dienas), bija prettiesiska. Tādējādi atzīstams, ka šāda prettiesiska darbība pieteicējam varēja radīt morālu kaitējumu.

Pieteicējs pieteikumā tiesai, izklāstot lietas apstākļus, norādījis, ka, kamēr pieteicējs nevērsās Pārvaldē ar prasību atlīdzināt morālo kaitējumu, Jelgavas cietuma administrācija necentās novērst savas nelikumīgās rīcības sekas, tādējādi pilnībā ignorējot pieteicēja ciešanas un morālo pazemojumu.

Izvērtējot lietas apstākļus, tiesa secina, ka konkrētajā gadījumā, izvērtējot Jelgavas cietuma administrācijas faktiskās rīcības būtību, secināms, ka tā neradīja pieteicējam būtiskas (neatgriezeniskas) sekas, ņemot vērā, ka pieteicējs iepriekš norādītajos laikposmos, kad atradās Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/, zinot, ka viņam nav nodrošināta pietiekama dzīvojamā platība (kā izriet no pieteicēja iesnieguma), nebija vērsies pie Jelgavas cietuma administrācijas ar sūdzībām par to vai arī ar lūgumu pārcelt viņu uz citu kameru, un ka pieteicējam nodrošinātā dzīvojamā platība bija 2,975 m , tātad, gandrīz 3 m^2, kas, ņemot vērā minētajā kamerā nodrošināto atbilstošo apgaismojumu un pietiekamo ventilāciju, būtu uzskatāma par pietiekamu, tādējādi tas nevarēja ietekmēt pieteicēja stāvokļa krasu pasliktināšanos vai uzlabošanos.

Tiesa atzīst, ka apstāklis, nepamatoti nenodrošinot pietiekamu dzīvojamo platību pieteicējam Jelgavas cietuma 6.vienības kamerā Nr./kamera/ laikposmā no 2012.gada 15.novembra līdz 2012.gada 18.novembrim (3 dienas), laikposmā no 2012.gada 6.decembra līdz 2012.gada 8.decembrim (2 dienas) un laikposmā no 2012.gada 11.decembra līdz 2013.gada 10.janvārim (30 dienas), atzīstams par pazemojošu un morālas ciešanas izraisošu.

Tiesas ieskatā minētās pieteicēja morālās ciešanas nav atzīstamas par būtiskām, jo pieteicējs minētajos apstākļos atradās salīdzinoši neilgu laiku – 35 dienas.

Tiesa norāda, ka ne jebkurš morālais kaitējums atlīdzināms naudā. Vienīgi būtisku morālo kaitējumu ir atbilstīgi atlīdzināt naudā. Tādēļ

Atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturtā daļa paredz, ka vieglāka privātpersonas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskāruma gadījumā morālo kaitējumu var atlīdzināt ar iestādes rakstveida vai publisku atvainošanos. Atvainošanās ir atbilstīgākais atlīdzinājuma veids, ar kuru atlīdzina morālo kaitējumu, kurš nav smags (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2009.gada 5.jūnija sprieduma lietā Nr.SKA-338/2009 14.punktu*).

Tiesa nekonstatējot būtisku morālo kaitējumu, kas pieteicējam nodarīts ar minēto Jelgavas cietuma prettiesisko faktisko rīcību, secina, ka nav pamata atlīdzinājumu noteikt naudas izteiksmē, bet kā atbilstīgs atlīdzinājums atzīstams iestādes rakstveida atvainošanās.

[10] Pastāvot nodibinātajiem apstākļiem tiesa atzīst, ka nepastāv pieteicēja pieprasītā labvēlīgā administratīvā akta, ar kuru pieteicējam tiktu atlīdzināts morālais kaitējums 7470 *euro* (Ls 5250) apmērā saistībā ar Jelgavas cietuma administrācijas prettiesisko faktisko rīcību, izdošanas nosacījumi. Līdz ar to pieteicēja prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu ir noraidāms.

[11] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 124.panta pirmajai daļai par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā maksā valsts nodevu 28,46 *euro* (20 latu) apmērā. Savukārt Administratīvā procesa likuma 126.panta trešā daļa noteic, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā (..).

Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2013.gada 15.novembra lēmumu pieteicējs pilnīgi atbrīvots no valsts nodevas samaksas. Pieteikums ir noraidāms. Līdz ar to pastāv Administratīvā procesa likuma 126.panta trešajā daļā paredzētie apstākļi un pieteicējam nosakāms pienākums samaksāt valstij nesamaksāto valsts nodevu 28,46 *euro* (20 latu) apmērā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta trešo daļu, 246.-251., 289.-291.pantu tiesa

nosprieda:

noraidīt A.J pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru A.J tiktu atlīdzināts morālais kaitējums 7470 *euro* (Ls 5250) apmērā saistībā ar Jelgavas cietuma administrācijas prettiesisko faktisko rīcību.

Uzlikt par pienākumu A.J triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā samaksāt valstij valsts nodevu 28,46 *euro* (20 latu) apmērā, iesniedzot tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis S.Linkevičs